

» Hygg eftir Dubai. Býurin minnir mest um parfumuhyllina hjá konu míni

Arkitektafelag Føroya skipaði fyrri fyrilestrinum við Jan Gehl í Norðurlandahúsinum fríggjadagin í farnu viku

MYNDIR: RÓLANT WAAG DAM

dugdi so sera væl at flætta sín egna persón inn í søgurnar. Hetta gjørdi hann á ein dámligan, fangandi og sjarmerandi hátt. Við myndum kring knøttin vísti hann væl eydnaði og minni væl eydnaði stød.

Hann greiddi frá, hvussu arkitektar og býarskiparar í alt ov stóran mun bygdu út frá einum sokallaðum tyrluperspektivi. Á henda hátt síggja býar og bygningar bæði gott og rætt út frá í erva, men í eygnahædd og millum menniskju er als eingin víska fyri, at hetta riggar. Tvørtur í móti tóktist boðskapurin at vera.

Ein annar kritikkur hjá Gehl var, at alt ov nógv verður bygt við fokus á formin og ikki lívið. Úrslitið er, at bygningurin í sjálvum sær kann vera bæði vakur og væl úr hondum greiddur, men lívið millum bygningarnar er dripið og deytt, tí hetta verður gloymt í tilgongdini.

– Hygg eftir Dubai. Býurin minnir mest um parfumuhyllina hjá konu míni, helt Gehl skemtandi fyri.

Nyhavnin og Ørestad

Gehl dugdi eisini væl at lýsa, hvussu býarrúm kunnu vera væl eydnað

og minni væl eydnað. Tá Gehl ikki ynskti at taka føroysk dømi, tríva vit í dømini, hann brúkti, sum eru mongum føroyingum kend. Nyhavn í Keypmannahavn er sambært Gehl eitt væleydnað býarrúm. Og hetta býarrúm hevði ein felagsnevna við fleiri onnur væleydnaði býarrúm kring knøttin, sum bygd á, at ein listi við 12 punktum – fyrilitum, sum skuldu takast og krøv, sum skuldu uppfyllast – vóru fylgd.

Eitt dømi um eitt púra miseydnað býarrúm er sambært Gehl øki millum metrostöðina við Ørestad station og so sølumiðstöðina Fields. Tað einasta positiva við hesum økinum var, sambært Gehl, pylsvognurin, sum stóð har viðhvørt. Annars var økið fullkomiliga lívleyst og sterilt, hóast túsundtals fólk brúka tað hvønn dag. Á ein skemtiligan hátt vísti Gehl á hugtunga veruleikan við hesum býarrúminum, ið er, at fólk einans brúka rúmið til at sleppa burtur úr tí.

– Tað tekur akkurát 42 sekund at ganga frá metroini og inn í Fields. Eingin, ikki ein, hevur hug at steðga á, práta ella roykja eina sigarett har. Eingin brúkar meiri tíð enn absolutt neyðugt har, vísti Gehl á. Hann var sum

heild ikki serliga hugtikin av Ørestad-byggingini.

– Tað nyttar lítið at tekna fólk í hópatal inn í tekningar og í modellir, tá vanliga fólk ikki hevur hug at vera har. Tí skulu vit fyrst og fremst hugsa um lív, síðani rúm og at enda um bygningar, segði Gehl millum annað. Hansara boðskapur var tí, at, vit fram-yvir skulu leggja okkum eftir at hugsa sum vit gjørdur, áðrenn bilurin kom upp í myndina og tók yvir.

Ger miðdepilin í Sidney

Vónandi lögdu mongu fakkfólkinu orðini hjá Gehl í geyma. Tí hann er sanniliga ikki hvør sum helst. 75 ára gamal og júst afturkomin úr Moskva í Russlandi, har hann hevur viðgjørt býarrúmið í russiska høvuðsstaðnum saman við borgarstjóranum har. Síðani eitt lítið legg til Føroya at halda fyrilestur, sum Arkitektafelag Føroya skipaði fyrri, áðrenn leiðin gekk til teknistovuna Gehl Architects í Keypmannahavn, har Jan saman við samstarvsfeløgum sínum nú er farin undir at greina og greiða, hvussu miðbýurin í Sidney í Avstralia verður lættari atkomiligur hjá fótgangarum og fólk á súkklu.

Henda verkætlanin skal ætlandi vera liðug í 2030. Tá verður Jan Gehl 93 ára gamal.

Og soleiðis sum hann sá út, og soleiðis sum hann tóktist at vera fyrri fríggjadagin í farnu viku, tá hann helt fyrilestur í Norðurlandahúsinum í Havn, tykist einki at vera til hindurs fyri, at Jan Gehl verður til staðar, tá broytti og bøtti miðdepilin í avstralska stórbýnum verður tikin í nýtslu um 18 ár.

FAKTA

Jan Gehl er føddur 17. september í 1936 í Keypmannahavn. Hann er arkitektur og býarskipari. Í sínum yrki hevur Gehl í stóran mun arbeitt við at greina og bøta býarrúm. Hann hevur havt ein avgerandi leiklut í stríðnum fyri at minka um ferðsluna í býarrúmunum og stórum gøtum kring knøttin, og skapa gongugøtutend umhvørvi. Gehl hevur vunnið nógvir virðislønir fyri sítt arbeiði og í 2009 kom hann á dansku fíggjarlógina, soleiðis at hann fram-yvir fær fíggjarligan stuðul frá Statens Kunstfond.